

Nový román autora bestsellerov
Enigma, Duch, Důstojník a špión

ROBERT
HARRIS

KONKLÁVE

KONKLÁVE

ROBERT HARRIS

KONKLÁVE

Z angličtiny preložila
TAMARA CHOVANOVÁ

slovar

Copyright © Canal K Limited 2016
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2017
Translation © Tamara Chovanová 2017

ISBN 978-80-556-2799-1

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok, prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Charliemu

Poznámka autora

Pre zachovanie autenticity som v tomto románe používal skutočné tituly (milánsky arcibiskup, dekan kardinálskeho kolégia a podobne), no používal som ich v takom význame, ako keď sa píše o fiktívnom americkom prezidentovi alebo britskom premiérovi. Postavy, ktoré som vytvoril a majú plniť tieto funkcie, nemajú zodpovedať súčasným držiteľom týchto úradov – ak som sa dopustil chyby a ak sa nájdú náhodné podobnosti, ospravedlňujem sa. Aj napriek istým vonkajším podobnostiam nebohý Svätý Otec zobrazený v *Konkláve* nemá byť portrétom súčasného pápeža.

„Zdalo sa mi múdrejšie nejesť s kardinálmi. Najedol som sa vo svojej izbe. Pri jedenástom skrutíniu ma zvolili za pápeža. Ach, Bože, môžem povedať to isté, čo povedal Pius XII., keď ho zvolili: ‚Zmiluj sa, Bože, nado mnou, pre svoje veľké milosrdenstvo.‘ Nieкто by povedal, že je to ako sen, a predsa, kým nezomriem, bude to najzávažnejšia realita celého môjho života. A tak som pripravený, Pane, ‚žiť a zomrieť s tebou‘. Keď som stál na balkóne Baziliky svätého Petra, tlieskalo mi zhruba tristotisíc ľudí. Reflektory ma tak oslepovali, že som nevidel nič iné, len beztvárú zdvíhajúcu sa masu.“

PÁPEŽ JÁN XXIII., ZÁPIS V DENNÍKU, 28. OKTÓBRA 1958

„Aj predtým som bol osamelý, ale teraz je moja osamelosť úplná a desi-
vá. Až sa mi krúti hlava, mám z toho závrat. Cítim sa ako socha na pod-
stavci – tak teraz žijem.“

PÁPEŽ PAVOL VI.

MAPA KONKLÁVE

VATIKÁNSKE
ZÁHRADY

PALAZZO DEL
GOVERNATORATO

KOSTOL
SV. ŠTEFANA

Via delle
Fondamenta

BAZILIKA
SV. PETRA

PIAZZA
SANTA MARTA

PALAZZO
SAN CARLO

DOM
SV. MARTY

Cortile della
Sentinella

Cortile
Borgia

SIXTÍNSKA
KAPLNKA

Sala
Regia

Pavlínska
kaplnka

APOŠTOLSKÝ
PALÁC

Cortile del
Papagallo

Cortile del
Maresciallo

NÁMESTIE
SV. PETRA

PALÁC
SVÄTÉHO
OFÍCIA

RÍM

--- Štátna hranica
— Mestské hradby

0 25 50 75 100 metrov

Sede vacante

KARDINÁL LOMELI OPUSTIL SVOJ BYT v paláci Svätého oficia krátko pred druhou ráno a náhlil sa popod tmavé arkády Vatikánu do pápežovej spálne.

Modlil sa: *Ach, Pane, ešte má dosť roboty, ja som len dokončil svoju užitočnú prácu v твоjich službách. On je milovaný, ja som zabudnutý. Ušetri ho, Pane. Ušetri ho. Vezmi si mňa namiesto neho.*

S námahou stúpал hore kopcom vykladaným mačacími hlavami k Piazza Santa Marta. Vo vlhkom, hmlistom ovzduší Ríma už cítil sviežosť jesene. Mrholilo. V hlase prefekta pápežského domu znela v telefóne panika, Lomeli predpokladal, že ho bude čakať hotové pandemónium. V skutočnosti bolo na námestí nezvyčajne ticho, v diskkrétnej vzdialenosti parkovala osamelá sanitka, vynímajúca sa na pozadí osvetlenej južnej strany Baziliky svätého Petra. V sanitke sa svietilo, na prednom skle sa pohybovali stierače, sanitka stála tak blízko, že rozoznal tvár vodiča aj jeho asistenta. Vodič telefonoval z mobilu a Lomelimu preblesla hlavou hrozná myšlienka: Neprišli odviezť chorého človeka do nemocnice, prišli vziať telo.

Pri sklených dverách do Domu sv. Marty mu zasalutoval člen švajčiarskej gardy, priložil ruku v bielej rukavici k prilbe s červeným perom. „Vaša eminencia.“

Lomeli kývol hlavou k sanitke a požiadal ho: „Mohli by ste sa postarať, aby ten človek nevolal médiám?“

V hoteli vládla prísna, antiseptická atmosféra ako na súkromnej klinike. V hale vykladanej bielym mramorom zmätene postávalo zo desať

kňazov, z toho traja v županoch, akoby sa spustil požiarny alarm a neboli si istí, aký je správny postup. Lomeli na prahu zaváhal, v ľavej ruke niečo cítil – a zbadal, že v nej zviaza svoje červené solideo. Nespomínal si, kedy si vzal tú čiapočku. Rozložil ju a dal si ju na hlavu. Vlasy mal na dotyk vlhké. Ako kráčal k výťahu, oslovil ho africký biskup, no Lomeli len kývol hlavou a šiel ďalej.

Na výťah čakal celú večnosť. Mal ísť radšej po schodoch, ale bol celý zadychčaný. Cítil, ako mu ostatní hľadajú na chrbát. Mal by im niečo povedať. Prišiel výťah, dvere sa otvorili. Obrátil sa a zdvihol ruku, aby ich požehnal.

„Modlite sa,“ povedal.

Stisol tlačidlo na druhé poschodie, dvere sa zatvorili, výťah stúpал nahor.

Ak je to tvoja vôľa, aby si si ho povolal k sebe a nechal ma tu, daj mi silu, aby som bol pre ostatných skalou.

V zrkadle pod žltým svetlom bola jeho tvár popolavá, flakatá, takmer mŕtvotná. Túžil po nejakom znamení, ktoré by mu vlialo silu. Výťah prudko zastal, ale žalúdok akoby mu ďalej stúpал, musel sa chytiť kovového zábradlia, aby nespadol. Spomenul si, ako sa viezol v tomto výťahu so Svätým Otcom na začiatku jeho pontifikátu a ako k nim pristúpili dvaja starší monsignori. Okamžite padli na kolená, ohromení, že sa ocitli zoči-voči zástupcovi Krista na zemi, ale pápež sa len zasmial a povedal: „Nerobte si ťažkú hlavu, vstaňte, som len starý hriešnik, o nič lepší ako vy...“

Kardinál zdvihol bradu. Nasadil si masku, akú nosil na verejnosti.

Dvere sa otvorili. Hustá opona tmavých oblekov sa rozostúpila, aby ho pustila dnu. Počul jedného agenta, ako šepká: „Je tu dekan.“

Na druhej strane podesty, pred pápežským apartmánom, sa držali za ruky a plakali tri rehoľné sestry, členky Spoločnosti dcér kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paul. Pristúpil k nemu arcibiskup Woźniak, prefekt pápežského domu, a privítal ho. Za okuliarmi v kovovom ráme bolo vidieť sivé oči, uslzené a opuchnuté. Zdvihol ruky a bezmocne povedal: „Eminencia...“

Lomeli jemne vzal arcibiskupovu tvár do dlaní. Cítil, že má strnisko. „Janusz, bol veľmi šťastný, že vás mal pri sebe.“

Vtedy ďalší osobný strážca, možno zriadenec pohrebného ústavu – zástupcovia oboch profesií sa obliekali podobne –, v každom prípade ďalšia postava v čiernom otvorila dvere na apartmáne.

Malý salónik a ešte menšia spálňa za ním boli preplnené. Neskôr Lomeli spísal zoznam a zistil, že je na ňom viac ako desať mien prítomných ľudí, nerátajúc ochranu – dvaja lekári, dvaja osobní sekretári, majster pápežských liturgických slávení, arcibiskup Mandorff, aspoň štyria kňazi z Apoštolskej komory, Woźniak a, samozrejme, štyria najvyššie postavení kardináli katolíckej cirkvi: štátny sekretár Aldo Bellini, camerlengo – alebo komorník – Svätej stolice Joseph Tremblay, kardinál veľkopenitenciár alebo hlavný spovedník kardinál Joshua Adeyemi a on, dekan kardinálskeho kolégia. Márnomyseľne si predstavoval, že ho zavolali ako prvého. Teraz videl, že v skutočnosti prišiel posledný.

Nasledoval Woźniaka do spálne. Bol v nej prvý raz. Predtým bývali veľké dvojkrídlové dvere vždy zatvorené. Renesančná pápežská posteľ, nad ňou krucifix, obrátená smerom k salóniku, zaberala takmer celú izbu. Štvorcová posteľ, lesklý dub, bola do tejto miestnosti priveľká. Jediný náznak veľkoleposti. Bellini a Tremblay kľačali pri posteli, hlavy sklonené. Lomeli im musel prekročiť nohy, aby sa dostal k vankúšom, ktoré podopierali pápežovi hlavu, telo mal prikryté bielou prikrývkou, ruky spojené na hrudi nad jednoduchým železným krížom.

Nebol zvyknutý vidieť Svätého Otca bez okuliarov. Tie ležali na nočnom stolíku vedľa ošúchaného cestovného budíka. Od okuliarového rámu mu zostali pri koreni nosa červené odreniny. Podľa Lomeliho skúseností vyzerali tváre mŕtvych často ochabnuto a hlúpo, ale pápežova tvár pôsobila bdelo, takmer pobavene, akoby ho prerušili uprostred vety. Keď sa sklonil, aby ho pobozkal na čelo, v ľavom kútiku úst si všimol bielu šmuhu od zubnej pasty a zacítil vôňu máty a kvetinového šampónu.

„Prečo si vás povolal, keď ste ešte chceli toľko urobiť?“ zašepkal.

„*Subvenite, Sancti Dei...*“

Adeyemi začal spievať liturgiu. Lomeli si uvedomil, že čakali naňho. Opatrne si klakol na vyleštené parkety, spojil ruky v modlitbe a položil ich na kraj prikrývky. Tvár si zaboril do dlaní.

„... *occurrere, Angeli Domini...*“

Svätí Boží, prídte na pomoc, anjeli Pánovi, ponáhľajte sa v ústrety...

V malej izbe sa ozýval hlboký bas nigérijského kardinála.

„... *Suscipientes animam eius. Offerentes eam in conspectu Altissimi...*“

Vezmite túto dušu a zavedte ju pred tvár Najvyššieho...

Slová nezmyselne bzučali Lomelimu v hlave. Stávalo sa mu to čoraz častejšie. *Kričím k tebe, Bože, ale ty neodpovedáš.* V priebehu posledného roka naňho doľahla akási duchovná nespavosť, hlučné zasahovanie do myslenia, čo mu bránilo v spojení s Duchom Svätým, ktoré kedysi vedel dosiahnuť celkom prirodzene. A tak ako je to so spánkom, čím viac človek túži po zmysluplnej modlitbe, tým viac mu uniká. Na poslednom stretnutí s pápežom sa mu priznal k tejto kríze – požiadal ho o dovoľenie odísť z Ríma, vzdať sa povinností dekana a utiahnuť sa do kláštora. Mal sedemdesiatpäť rokov, vek odchodu do dôchodku. Ale Svätý Otec bol naňho nečakane tvrdý. „Niektorí sú vyvolení za pastierov, iní sú potrební na správu gazdovstva. Vám nie je súdené byť pastierom. Vy ste rodený správca. Myslíte, že to mám ľahké? Potrebujem vás tu. Nebojte sa. Boh sa k vám vráti. Vždy sa vráti.“ Lomeliho sa to dotklo – podľa neho som správca? Keď sa lúčil s pápežom, vládol medzi nimi chlad. Vtedy ho videl naposledy.

„... *Requiem aeternam dona ei, Domine: et lux perpetua luceat ei...*“

Odpočinutie večné daj mu, Pane, a svetlo večné nech mu svieti...

Keď vykonali obrady, štyria kardináli zostali pri smrteľnej posteli v tichej modlitbe. Po chvíli Lomeli trochu obrátil hlavu a pootvoril oči. V salóniku za nimi všetci kľačali so sklonenými hlavami. Znova si zaboril tvár do dlaní.

Bolo mu ľúto, že ich dlhý vzťah sa skončil takto. Usiloval sa spomenúť si, kedy sa to stalo. Pred dvoma týždňami? Nie, pred mesiacom – presnejšie, 17. septembra po omši na sviatok stigmácie svätého Františka –, to bolo najdlhšie obdobie od pápežovho zvolenia, čo uňho nebol na súkromnej audiencii. Svätý Otec už možno cítil, že sa blíži smrť a jeho poslanie nie je dokončené. Žeby bol preto tak netypicky podráždený?

V miestnosti vládlo hrobové ticho. Kto prvý preruší meditáciu? uvažoval. Predpokladal, že Tremblay. Francúzsky Kanadan mal vždy naponáhlo, typický Američan. A naozaj, po chvíli Tremblay vzdychol – bol to dlhý, teatrálny, takmer extatický vzdych. „Už je u Boha,“ povedal a vystrel ruky. Lomeli si myslel, že vysloví požehnanie, ale to gesto bolo v skutočnosti znamením jeho dvom asistentom z Apoštolskej komory, aby vošli do spálne a pomohli mu vstať. Jeden z nich držal v rukách striebornú škatuľku.

„Arcibiskup Woźniak,“ povedal Tremblay, „boli by ste taký dobrý a priniesli prsteň Svätého Otca?“

Lomeli vstal, po sedemdesiatich rokoch zbožného pokľakania mu zapraskali kolená. Pritisol sa na stenu, aby mohol okolo neho prejsť prefekt Pápežského domu. Prsteň nešiel z prsta ľahko. Chudák Woźniak sa potil od rozpakov, keď musel prsteň posúvať hore-dolu cez hánku. Nakoniec ho stiahol a podal Tremblayovi do nastavenej dlane. Tremblay vybral zo striebornej škatulky nožnice – takými sa strihajú zvädnuté hlavičky ruží, pomyslel si Lomeli – a vložil medzi čepele pečať na prsteni. Silno stisol, od námahy zvrátil tvár. Zrazu bolo počuť prasknutie a kovový disk znázorňujúci svätého Petra ťahajúceho rybársku sieť sa oddelil.

„*Sede vacante*,“ oznámil Tremblay. „Svätý stolec je uprázdnený.“

*

Lomeli pár minút zamyslene hľadel na posteľ a lúčil sa s pápežom, potom pomohol Tremblayovi zakryť pápežovu tvár riedkym bielym závojom. Modlitby za zosnulého sa rozdelili do šepkajúcich skupiniek.

Prešiel do salónika. Rozmýšľal, ako tam pápež dokázal celé tie roky žiť – nielen obklopený ozbrojenými gardami, ale aj na tomto mieste. Päťdesiat anonymných štvorcových metrov zariadených podľa vkusu a príjmu nejakého obchodníka, predstaviteľa strednej triedy. Nebolo tam nič osobné. Svetlozlté steny a závesy. Parkety, ktoré sa dali ľahko utierať. Štandardný jedálenský stôl, pracovný stôl, plus pohovka a dve kreslá potiahnuté modrou látkou s vrúbkovaným krajom, ktorá sa dala prať. Ešte aj kľačadlo z tmavého dreva bolo rovnaké ako stovky iných kľačadiel v hoteli. Svätý Otec tu býval už ako kardinál, prv než ho konkláve zvolilo za pápeža, a nikdy sa neodšťahoval – stačil mu jediný pohľad na prepychový apartmán, na ktorý mal nárok v Apoštolskom paláci, apartmán s knižnicou a so súkromnou kaplnkou, a zutekal odtiaľ. Jeho vojna so starou vatikánskou gardou sa začala hneď v ten prvý deň tu. Keď niektorí poprední predstavitelia Kúrie namietali, že to nie je dôstojné bývanie pre pápeža, citoval im ako malým školákom Kristove slová učeníkom: *Na cestu si neberte nič – ani palicu, ani kapsu, ani chlieb, ani peniaze, ani dvojce šiat nemajte*. Odvtedy ľudia cítili jeho vyčítavý pohľad vždy, keď sa vracali domov do prepychových oficiálnych apartmánov, a nepáčilo sa im to.

Štátny sekretár Bellini stál pri stole obrátený chrbtom. Obdobie jeho úradovania sa skončilo zničením rybárskeho prsteňa a vysoká, chudá,asketická postava, zvyčajne vzpriamená ako topoľ, akoby sa teraz zlomila spolu s ním.

„Môj milý Aldo, je mi to veľmi ľúto,“ povedal Lomeli.

Videl, že Bellini skúma cestovný šach, ktorý Svätý Otec všade nosil so sebou v kufríku. Prechádzal dlhým bledým prstom po drobných červených a bielych plastových figúrkach, dômyselne rozostavených v strede šachovnice, akoby ustali uprostred boja, ktorý už pápež nikdy nedobojuje. „Myslíte, že niekto bude namietať, ak si to vezmem na pamiatku?“ spýtal sa Bellini rozrušene.

„Určite nie.“

„Podvečer sme často spolu hrávali šach. Hovoril, že mu to pomáha, uvoľní sa pri tom.“

„Kto vyhrával?“

„On. Vždy.“

„Vezmite si to,“ naliehal Lomeli. „Mal vás najradšej zo všetkých. Isto by chcel, aby ste si to nechali. Vezmite si to.“

Bellini sa poobzeral. „Možno by som mal počkať a požiadať o dovolenie. Ale zdá sa, že náš usilovný camerlengo sa chystá byť zapečatíť.“

Kývol smerom k Tremblayovi – ten stál so svojimi asistentmi-kňazmi pri konferenčnom stolíku a rozkladali na ňom veci, ktoré potreboval pripevniť na dvere: červené stužky, vosk, pásku.

Zrazu sa Bellinimu zaliali oči slzami. Bol známy ako chladný človek – povznesený a citovo nezainterosovaný intelektuál. Lomeli nikdy nevidel, že by dal najavo nejaké city. Ohromilo ho to. Položil Bellinimu ruku na rameno a súcitne sa spýtal: „Viete, čo sa stalo?“

„Hovorila, že to bol infarkt.“

„Ale ja som si myslel, že má srdce ako býk.“

„Pravdupovediac, nie celkom. Už boli varovné príznaky.“

Lomeli prekvapene zažmurkal. „To som nepočul.“

„Nechcel, aby to niekto vedel. Vraj keby sa to ľudia dozvedeli, rozšírilo by sa, že sa vzdá svojho úradu.“

Ludia. Bellini nemusel povedať, koho mal na mysli. Kúriu. Už druhý raz v ten večer sa Lomeli cítil zvlášťne dotknuto. Preto nevedel o jeho

dlhodobých zdravotných problémoch? Lebo Svätý Otec ho nielenže považoval za správcu, ale aj za jedného z *nich*?

„Myslím, že budeme musieť byť veľmi opatrní, čo povieme o jeho stave médiám,“ povedal Lomeli. „Vy viete lepšie než ja, akí sú novinári. Budú chcieť vedieť o každom probléme so srdcom a čo sme v tom sme-re robili. Ak vysvitne, že sme to zatajovali a nič sme nepovedali, budú sa domáhať vysvetlenia.“ Keď teraz pominul prvotný šok, začínal si uvedomovať celý rad naliehavých otázok, na ktoré svet bude chcieť počuť odpoveď – aj on sám chcel počuť odpoveď. „Povedzte, bol niekto pri Svätom Otcovi, keď zomrel? Dostal rozhršenie?“

Bellini pokrútil hlavou. „Nie, žiaľ, keď ho našli, už bol mŕtvy.“

„Kto ho našiel? Kedy?“ Lomeli naznačil arcibiskupovi Woźniakovi, aby sa k nim pripojil. „Janusz, viem, že je to pre vás ťažké, ale musíme pripraviť podrobné vyhlásenie. Kto našiel telo Svätého Otca?“

„Ja, vaša eminencia.“

„Vďakabohu, aspoňže tak.“ Woźniak bol zo všetkých členov Pápežského domu pápežovi najbližší. Bolo mu istou útechou, že práve on bol prvý na mieste. A z hľadiska vzťahov s verejnosťou to bolo vždy lepšie, než keby ho našiel ochrankár alebo rehoľná sestra. „Čo ste urobili?“

„Zavolať som lekárovi Svätého Otca.“

„A koľko mu trvalo, kým prišiel?“

„Prišiel okamžite, vaša eminencia. Vždy spával v susednej izbe.“

„A nedalo sa nič robiť?“

„Nie. Mali sme všetky prístroje potrebné na resuscitáciu. Ale už bolo neskoro.“

Lomeli sa zamyslel. „Našli ste ho v posteli?“

„Áno. Vyzeral pokojne, tak ako teraz. Myslel som si, že spí.“

„To bolo o kolkej?“

„Okolo pol dvanástej, vaša eminencia.“

„O *pol dvanástej*?“ Pred vyše dva pol hodinou!

Prekvapenie sa zrejme zračilo Lomelimu na tvári, lebo Woźniak rýchlo povedal: „Bol by som vám zavolať skôr, ale ujal sa toho kardinál Tremblay.“

Keď Tremblay začul svoje meno, obrátil sa. Bola to malá izba. Stál iba pár krokov od nich, okamžite prešiel k nim. Napriek neskorej nočnej hodine vyzeral sviežo, príťažlivo, husté strieborné vlasy mal bezchybne učesané,